Пролєтарі всіх країн, єднайтеся!

БІБЛІОТЕКА „НОВОЇ ДОБИ“ № 6.

В. ВИННИЧЕНКО

ПОЛІТИЧНІ ЛИСТИ

КИЇВ — ВІДЕНЬ

1 9 2 0

I.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ

ДО Т. Т. КОМУНІСТІВ І РЕВОЛЮЦІЙНИХ СОЦІЯЛІСТІВ ЗАХ. ЕВРОПИ ТА АМЕРИКИ.

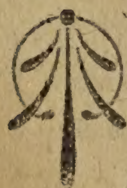
(стор. 3—12.)

II.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ

ДО КЛЯСОВО-НЕСВІДОМОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

(стор. 13—24.)

З друкарні Ігн. Штайнмана, т. з о. п., Відень, IX.

I.

До т. т. комуністів і революційних соціялістів Зах. Европи та Америки.

Вельмишановні Товариші!

По ріжних державах Европи, а також в Америці суть у даний момент представники так званого „Правительства Української Народньої Республіки,“ (або як звичайно називають „Правительства Петлюри“) в особі послів, місій, комісій і т. п. Ці представники виступають перед урядами тих держав, на теріторії яких перебувають, в імени українського народу і як представники єдиного й законного уряду України. Вони в цій ролі вступають у переговори з урядами, партіями, окремими особами, заключають договори, дають з'обов'язання іменем працюючих мас України.

Як бувший голова вищої влади бувшої Української Народньої Республіки, Директорії, я вважаю своїм обов'язком заявити:

1. Такої форми української державности, яку представляють ці люде і яка називається „Українською Народньою Республікою“, більше не істнує. Під цією формою державности немає ні одного метра теріторії.

Дійсною формою сучасної української робітниче-селянської держави є: Українська Совітська Соціялістична Республіка.

2. Ці люде, які називають себе „Правительством Української Народньої Республіки,“ не мають на це ні юридичного ні фактичного права і їх можна кваліфікувати, як самозванців і узурпаторів. Юридичним першоджерелом влади Директорії був Трудовий Конґрес України. Але Директорія в м. лютому 1919 р. деклярацією до держав Антанти Трудовий Конгрес скасовала і таким чином позбавила сама себе єдиної правної підоснови. З лютого 1919 р. Директорія Української Народньої Республіки і її Кабінет Міністрів являються вже захватчиками влади, не відповідальними ні перед яким представницьким орґаном, безконтрольною ґрупою людей, що фізичною силою захопила право розпорядження матеріяльними й людськими засобами української держави. Поки в руках сеї ґрупи людей була невелика теріторія і маленька армія, вони, коли не правно, то de facto могли називати себе правительством того невеличкого клаптика української держави. Але в даний момент, коли в цього „правительства“ немає ні одного метра теріторії й ні одної військової частини, коли за цим „правительством“ нема ні одної справжньої української партії, коли це є невеличка купка розкиданих по ріжних містах Европи людей, що тільки називають себе або „членами Дирек-

торії“, або „міністрами“, то навіть тіні якого будь права так називатися вони не мають. Єдиним, дійсним правительством України є Робітниче-Селянське Правительство Української Совітської Соціялістичної Республіки, яке має під собою $^7/_8$ теріторії України, яке спірається на робітниче-селянську демократію української землі, яке несе відповідальність перед вищим представницьким орґаном влади України — З'їздом Рад робітничих і селянських депутатів.

3. На підставі вище-сказаного всякі переговори, договори й з'обов'язання, зроблені коли й де будь іменем української держави чи укр. народу так званим „Правительством Української Народньої Республіки“ після лютого 1919 року, являються актами юридично неправосильними, не дійсними, за які працюючі кляси України ніякої відповідальности на себе не візьмуть.

Представники „Правительства Української Народньої Республіки“ більше року роблять заходи перед урядами антантських держав з метою добитись визнання української держави. За це визнання вони більше року служили опорою контрреволюції антантського імперіялізму на сході Европи й давали обіцяння боротися й далі з соціялістичною революцією.

Ця ганебна служба не принесла сподіваних результатів. Імперіялізм рахується тільки з власними інтересами та з силою своїх контрагентів. Ніякі обіцяння і навіть офіціяльні визнання імперіялістичних урядів нічого не варті, коли в контрагента немає власної сили примусити імперіялізм здійснити ті обіцяння й визнання. Досвід відносин України з державами Антанти може найкраще ілюструвати це твердження. В 1918 році я, як Міністр-президент Правительства Української Народньої Республіки (доби Центральної Ради) 4.I-1918 р. приймав офіціяльних представників Франції й Анґлії п. п. Табуї і Баґе, які в імени своїх Правительств в офіціяльній декляраціі заявили про признання України цими державами. Це було тоді, коли антантський імперіялізм був змушений до цього признання з одного боку своїми власними інтересами, а з другого силою української держави. Коли ж власний інтерес Франції й Анґлії зник, а з другого боку зникла сила того правительства, з яким ці держави вступали в офіціяльні зносини, так зникло й саме визнання України як держави. Всі ноти, акти й декляраціі Франції та Анґлії виявились шматочками паперу, нікого ні до чого не зобов'язуючими.

Українські працюючі маси не потребують заходів купки ніким не уповноважених і

ні перед ким не відповідальних людей. Визнання прав української робітниче-селянської держави вони досягнуть своєю с и л о ю, хотітиме того світовий імперіялізм, чи ні.

Далі, представники „Правительства Української Народньої Республіки“ виступають перед европейським і американським громадянством, як оборонці прав пригніченої української національности. З метою немов-би визволення української нації ці люде бажають знищити совітський устрій України, придушити з допомогою антантського імперіялізму соціялістичну революцію й вернути панування буржуазної демократії. Це є або свідоме злочинство проти української нації або несвідома тяжка помилка. Бо найкращим, найвірніщим забезпеченням визволення і можливости вільного, всестороннього розвитку поневолених націй, а особливо типу української, є іменно всесвітня соціялістична революція з метою знищення капіталістичного ладу, як першої основи всякого гніту, в тому числі й національного. Тільки світова соціялістична революція й знищення влади імперіялізму, тільки світова федерація соціялістичних республік може дати найвірніщу ґарантію всім поневоленим, недержавним націям їхнього вільного природного розвитку. Хто з членів якоїсь пригнобленої нації дійсно щиро бажає визволення своєї національности, як такої, той повинен

бути активним і послідовним прихильником світового комуністичного устрою.

Потім, ці представники „Правительства Української Народньої Республіки“, виступаючи перед громадянством Европи як противники соціялістичної революції, діктатури пролетаріяту, радянського устрою і комунізму, представляють себе як оборонців демократії, загальних демократичних свобод і незмушеної волі народа. Я з самого початку української революції й відродження української державности стояв на чолі в с і х (трьох) так званих демократичних і навіть „соціялістичних“ правительств України. На підставі власного досвіду я з повною катеґоричностю можу сказати, що ця так звана „демократія“ ніколи під владою цих правительств не була здійснена, — в рямцях к а п і т а л і с т и ч н о г о устрою вона є тільки засоб підтримки й охорони капіталізму. Ніякої свободи для тих кляс, що не представлені через свої партії в уряді, виявити свою дійсну волю — в такій демократії немає. Будучи владою к л я с о в о ю, так звана демократична влада являється по суті владою кляси капіталістів. Через те всякий соціяліст, який вступає в „демократичний“ уряд, у коаліцію з буржуазними партіями, не зважаючи на все своє н а й щ и р і щ е бажання бути демократом і соціялістом, м у с и т ь бути слугою буржуазії й ворогом працюючих кляс. Навіть так

звані „соціялістичні“ правительства, (які, наприклад, були на Україні й які виникають тепер подекуди в Европі), коли вони не ставлять собі єдиною, невідкладною метою негайну, рішучу, безпощадну боротьбу з капіталістичним ладом, коли першою задачею не ставлять собі зруйнування всієї державно-бюрократичної машини буржуазної держави і рішучого підриву основ капіталістичного господарства, а гадають перебудовувати повільно, реформами, компромісами й договорами з буржуазією, то на підставі досвіду тих „соціялістичних“ правительств, в яких я брав участь, я можу сказати, що така тактика неодмінно, неминуче, з фатальностю веде до опортунізму, до здачі всіх дійсно-соціялістичних позицій, до болючих конфліктів з своєю совістю, до більших або менших уступок буржуазії й до фактичного підтримування капіталістичного ладу. А в результаті цього неминуче виникає боротьба з працюючими клясами, з тими клясами й навіть партіями, яких ніби ті „соціялісти“ представляють у правительстві. Оправданням служать разураз „загально-національні інтереси“, „добро всього народу“ та всякі инчі „патріотично-демократичні“ мотиви. Але це є або самообман або просто обман, в дійсности ж вільна чи невільна охорона непорушности головних підвалин капіталістичного ладу. Остаточним же на-

слідком такої „соціялістичної“ політики буває обурення широких народніх мас на цих „соціялістів“ і при відповідних умовах вигнання їх од влади, як то було з „демократичними“ й „соціялістичними“ урядами Української Народньої Республіки.

Для всякого дійсного й послідовного соціяліста може бути тільки одна демократія: робітнича, демократія праці; тільки одне правительство — робітниче-селянське; тільки одна (як переходова) форма влади — радянська; тільки оден шлях до цеї влади: діктатура пролетаріяту. Тоді тільки той соціяліст і його партія можуть лишитися дійсно соціялістичними, беручи участь у правительстві. І тільки з'єднаними силами таких соціялістів, — а таке об'єднання велитенськими кроками вже відбувається в III Інтернаціоналі, — може бути зломлена сила всесвітнього капіталізму, цієї найбільшої перепони до справжньої демократії.

Отже, ні з юридичного, ні з фактичного погляду, ні з погляду інтересів українських працюючих мас ці люде, що називають себе „Правительством Української Народньої Республіки“, не мають ніякого права іменувати себе представниками українського народу й іменем його діяти.

Правительствам тих держав, де перебувають ці „представники“, це відомо, але ні буржуазні, ні „демократичні“, ні навіть „со-

ціялістичні“ правительства Европи й Америки не вимагають у цих людей ні юридичних, ні фактичних доказів їхнього „представництва“. Вони бачать у них оборонців буржуазного ладу, вірних слуг контрреволюції, „якими — як висловився оден міністр буржуазно демократичного правительства — можна скористуватися в боротьбі з большевизмом“.

З огляду на вище сказане я звертаюся в імени і з доручення Закордонної Ґрупи Укр. Комуністичної Партії, яко член її, до европейських і американських товаришів по світогляду й партійности з гарячим закликом усіма можливими для них засобами паралізувати шкодливу як для соціяльного так і національного визволення українських працюючих мас діяльність вище згаданих людей, що називають себе послами, міністрами, членами Директорії й взагалі аґентами „Правительства Української Народньої Республіки“.

Зокрема Зак. Ґр. У. К. П. звертає увагу анґлійських товаришів на наміри анґлійського правительства орґанізувати з українських контрреволюційних елементів новий похід на Совітську Україну, беручи на себе всяку піддержку й особливо фінансування цеї акції.

Усіх же товаришів, а надто італіянських і німецьких, просить Зак. Ґ. У. К. П. як найенерґічнище й рішучіще перешкажати українській контрреволюції переправляти українських полонених з їхніх країв у Польщу

й Румунію, де цих нещасних людей примусом і обманом в інтересах антантського імперіялізму, польсько-румунської буржуазії й української салдатески (отаманії) направляють на братовбийчу війну з робітниче-селянськими червоними військами України й Росії, що борються за визволення всіх поневолених, понижених і експлуатованих кляс і націй усього світу та за розумне, справедливе, трудове життя всієї людськости.

З комуністичним привітом

В. Винниченко,

бувший Міністр-президент перших двох Правительств Української Народньої Республіки,

перший Голова Директорії Укр. Нар. Республіки,

член Закордонної Ґрупи Української Комуністичної Партії.

Відень, 22 квітня 1920.

II.

Лист до клясово-несвідомої української інтеліґенції.

В момент, коли я пишу ці рядки, на Україну наступає польське військо. З ним разом ідуть невеличкі частини українців. Проти польського війська бореться російське військо. А з ним разом виступають також невеликі частини українців. Таким чином на українській землі б'ються українці проти українців.

З цього вже цілком виразно видно, що єдиного фронту в українства немає, що те, що єднало колись в одну цілість усі соціяльні формації українства, уступило свою домінуючу ролю якійсь инчій дужчій силі, яка розколює одно-національні елементи на два різко ворожі табори.

Ця сила є клясово-соціяльні інтереси одного й другого таборів. Оден табор — польсько-українське військо — представляє інтереси буржуазного, капіталістичного ладу; другий табор — українське військо — представляє інтереси соціялістичного, комуністичного ладу. Кожний табор вірить у те, що відповідає його інтересам, чого він сам хоче.

І в такий момент кожний клясово ще несвідомий українець повинен глибоко задуматись над тим, як йому бути, на бік якого табору стати, чиї хотіння підтримувати й обороняти.

Які ж бажання, які прагнення керують польсько-українським табором? Цей табор орієнтується на реакцію, на панування буржуазного ладу. Він щиро вірить у перемогу цього ладу; значить, він щиро його хоче. Я не буду багато говорити, що таке цей лад, що він несе з собою; всякий чесний чоловік знає, скільки горя, несправедливости, утиску, скільки бруду, скільки марнотратства дорогих людських сил несе з собою і необхідно мусить нести капіталістичний устрій громадянства.

Другий табор, російсько-український, вірить у перебудову всього громадянства на соціялістичних, комуністичних основах. Він вірить у це й хоче того; він хоче того і вірить у те. Віра й хотіння як в одного табора так і в другого зливаються в одну силу й випливають з соціяльних інтересів і оцінки взаємовідношення сил у сучасному громадянстві. Комуністичний табор хоче знести всі утиски, всі поневолення, вимести весь бруд і дати людськости умови для розумного, ясного життя.

Я належу до російсько-українського, до комуністичного табору. Але моїм іменем користуються ворожі до ідей комунізму люде й ріжними поясненнями причин моєї належности хочуть нанести шкоду самому комунізмові. Через те я дозволяю собі з свого боку пояснити, чому я належу

до комуністичного фронту і що це має значити.

Насамперед, вороги соціялізму запевняють, що моя належність до комуністичного світогляду носить часовий, нещирий, тактичний характер. „Винниченко змінив оден раз свої переконання, може змінити та й напевне змінить їх і вдруге; оден раз визнав свої помилки, визнає їх і ще раз“.

Я хочу перш усього виправити неточність у виразах: я не змінив своїх соціяльно-політичних переконань. З 1902 року я вважав себе соціялістом. 18 літ я мав переконання, що соціяльна нерівність є корінь усякого зла в сучасному громадянстві. Від 1902 року я вступив на шлях боротьби з цим злом, перебуваючи весь час в соціялістичній орґанізації, поділяючи всі наслідки боротьби з істнуючим ладом усякого соціяліста в формі арештів, тюрми, вигнання з рідного краю і т. п. В літературних художніх і політичних працях своїх я завсігди по мірі своїх сил старався боротись з буржуазним світом, з його політичним устроєм, з його етикою, з його руйнуючими й отруйними установами в усіх сферах життя. Теперешні мої переконання в основі, в суті своїй нічим не змінилися.

А в чому все ж таки ріжниця?

Ріжниця в тому, що тодішні мої соціялістичні переконання в головному лиша-

лись непереводимими в життя. Вони не перетворялися в діло, в реальність, не гармонізувались з життям, лишаючись у сфері „чистого розуму“, теоретизування. Я, як і більшість тих, що щиро вважали себе соціялістами, був головним чином політичним революціонером.

Революція, особливо жовтнева, пролетарська революція 1917 р. в Росії давала змогу соціялістам згармонізувати себе, перетворити в діло свої теоретичні переконання, стати цільними й справжніми соціялістами. Але українським соціялістам перешкодило національне питання, неправильне формолування його як ними так і російськими соціялістами. Боротьба за національні домагання спинила соціялістичну гармонізацію. Помилки в національному питанню як з одного так і з другого боку привели до внутрішньої дізгармонії душі українського соціяліста. Треба було перейти необхідні й тяжкі щаблі стихійного процесу, щоб в йому перегоріти, перечистити хаотично-накидану купу явищ і процесів, щоб знайти єдину, гармонізуючу лінію.

І от комунізм і є тою гармонізуючою лінією, яка об'єднує і національне з соціяльним, і приводить людину до єдности думки й акції.

Формально я нічого не змінив, але я щасливий, що знайшов себе, що я —

не розірваний тепер, що я „чесний з собою“, се-б-то, що мої переконання не розходяться з моїми ділами, що вся моя воля напрямлена по лінії цієї гармонізації, що внутрішні конфлікти не роздирають мене, на ослаблюють, не обезволівають, що я маю змогу бути послідовним і консеквентним до кінця, до найвищої степені.

Це дає комунізм.

І от тут є друга помилка тих, що виступають проти комунізму. Комунізм не є тільки політична теорія, це не є те, що зветься „політикою“. Комунізм є фільософія всього життя людини, кляси й усього громадянства в найбільших і найдрібніщих їхніх актах. Комунізм обхоплює рішуче всі сторони людської істоти й її істнування на кожному кроці. Комунізм є вища гармонія психічних і фізичних сил людини, є та „чесність з собою“, та послідовність і цільність, яку я силкувався пропаґувати й якої сам не додержав, коли на мене хлинула хвиля національної революції. Я не мав сили приняти й цю хвилю й утримати рівновагу й гармонію всіх сил, всіх хвиль у своїй душі.

І ось в цьому саме й була моя помилка, моя слабість. А звідси також ясно, що ті люде, які вважають можливим приймати комунізм на час, не розуміють, не знають, що таке комунізм. Вони ніколи над тим не думали, ніколи не хотіли щиро, чесно,

до крови серця свого пройти скальпелем аналізу через все своє життя, вони ніколи не знали вищих радостей і жалюгідно, цупко тримались за свої малесенькі, дрібненькі, убогі втіхи, гадаючи, що в кількости цих втіх є справжня радість і зміст життя.

Через те ці люде дивляться на комунізм як на тактіку, як на тимчасовий політичний крок, як на оден із засобів досягнення отих дрібненьких і убогих радостей.

В українців цей погляд поширений. Так само деякі щиро гадають, що комунізм є противний національному визволенню. (Я не кажу про тих, які під національними змаганнями заховують свої дрібненькі, убогі втіхи клясово-соціяльного характеру і в своєму розв'язанню національної проблеми шукають задоволення цих своїх втіх.) Такий погляд є помилкою, він є результатом незнайомства з суттю комунізма, це є короткозорість людей, які бачать ближчі, поверхові, неістотні явища й не можуть виводити залізно-льоґічних, неминучих консеквенцій. Комунізм є таке вчення, така дія, такий устрій, який необхідне, неминуче приводить до цілковитої орґанічної зміни не тільки соціяльного устрою але й людей. Коли деякі українці бояться великоруського націоналізму, то на це можна сказати, що українцям треба бути яко мога послідовнішими, вірніщими комуністами, щоб стояти

на сторожі повної комуністичної послідовности, бо **іменно комунізм не допускає панування нації над нацією.** І що більшими, послідовніщими комуністами будуть руські, великоруські комуністи, то швидче вони тим самим мусітимуть привести самі себе до знищення свого національного панування над українцями.

Ворожі до комунізму люде аґітують проти його дрібненькими арґументами: показують на ті чи инші особи, що займають **тепер** керуюче місце на Україні, на ті чи инші дефекти в їхній політиці, виставляють свої побажання, умови, але коротенькі, маленькі, тимчасові, політиканські. Але що значить одна чи друга, окрема особа в нечуваній, велитенській сутичці двох **світів**, яка має радикально змінити все життя землі, всі моралі, всі звичаї, всі способи праці, думання й почування?

Для всякого, хто розуміє, що його особиста доля й доля його ближчого оточення, **нації**, залежить від конечних результатів цієї світової сутички й боротьби, — питання тільки в тому, хто переможе: комунізм чи капіталізм. Переможе комунізм, — значить, з неминучостю, з залізною необхідностю прийде визволення всім поневоленим, — особам, клясам, націям, расам, — бо комунізм сам в собі містить **закони** цього. Ці закони зітруть всі пережитки, всі забо-

вони, всі тимчасові протиріччя. Коли ж переможе капіталізм, то знов таки з ним прийдуть його закони, а вони з залізною необхідностю принесуть поневолення особам, клясам, націям, расам.

Отже, чи можна всякому експлуатованому, поневоленому (а такими вважають себе українці, як національно пригноблені), хотіти перемоги капіталістичного ладу, з яким ідуть всі дотеперешні страждання людськости? Чи не пора чесним, глибшим духовно українцям, які не скуті клясово-соціяльними звичками й інтересами, які не були в рядах гнобителів і визискувачів чужих радостей і праці, чи не пора їм не з погляду тактики підійти до комунізму, до його суті, а з погляду вищої фільософії життя, з погляду переоцінки самих себе, своїх хотінь, своїх хоча би особистих, але вищих, але дальших радостей?

Я глибоко, я без вагання вірю, що люде, які не звикли жити дрібними, шкодливими для них самих радостями паразітів, взявши книгу в одну руку, взявши в другу все своє життя і студіюючи те й друге, — чесно, совісно, вдумчиво, — необхідно прийдуть до комунізму.

А цим самим вони прийдуть до ясної, вибачливої посмішки з тих, які їх за це називатимуть не-українцями, зрадниками, запроданцями. Вони тоді цілком виразно

зрозуміють, яка то є велика шкода для українського народу всяка піддержка капіталістичного ладу; яке злочинство проти того самого національного визволення є боротьба з комунізмом. І такі українці почуватимуть себе безмірно більшими українцями, ніж ті люде, які багато й голосно говорять про свої національні вірування, але не розуміють сути їх, бачать їх вузенько, бачать ближчі кінчики процесів і не здатні на ширший, дальший огляд і прогноз їх долі.

І таким українцям єдиний вихід і єдине місце: на Україні. Зарані приймаючи всі трудноші, всі прикрости, будучи готові на всяке часове недовірря, на всякі перепони в праці, на всякі помилки своїх і чужих, треба їхати на Україну, до свого народу, до своїх поневолених братів і разом з ними, як рядові, самовіддані робітники боротись за той лад, який дасть визволення всій земній планеті, а з тим необхідно і нашому народові. Не мріяти про посади, про теплі місця, про ті чи инші ролі, а думати тільки про роботу, працю і люту боротьбу. І не їхати на Україну тільки в надії, що перемога буде на стороні комуністичних сил. Ні, їхати навіть тоді, коли, здавалось би, ніяких надій нема на перемогу, їхати не для використовування перемоги, а для здобуття її, для допомоги, для віддачі себе всього для цього.

Я не маю великої надії на те, що мій лист справить якесь враження на тих українців, що марнують своє життя по закордонних кавярнях, що в дрібненьких, убогих втіхах бачать зміст і рацію істнування, що радіють з перемог польсько-українського реакційного табору.

Хай ці люде радіють; але нехай же вони пам'ятають, що радіють з перемоги зла, що радіють з великої шкоди українському народові в його національному визволенню. Хай запам'ятають: „поміч“ шляхетської Польщі є юдове лобизання. І цим лобизанням на нову Голгофу віддається українська нація. Нехай пригадають собі ці убогі люде хоча би тільки Галичину, ту нещасну Галичину, яку польська шляхта систематично, свідомо, пляномірно винищує хворобами, таборами, розстрілами, як нею винищується там вся українська культура, самий дух української національности. Нехай подумають над тим убогі „патріоти“, що польська шляхта вважає так само й усю правобережну Україну польською землею і що Потоцькі, Браніцькі, Грохольські не ради прекрасних очей отаманів дають свою „поміч“, а ради свого національного й соціяльного панування на Україні, ради маєтків, ради придбання колонії з Правобережжя, ради Одеського порту, ради українського

хліба й цукру. Нехай радіють кавярнянські патріоти, але нехай же мають мужність отверто сказати собі й другим, з чого вони радіють.

І мій лист не до цих людей. Ці не поїдуть на працю, на боротьбу за поневолених; вони всі лавою посунуть на посади, на „ласомства нещасні“, вирвані крівавою шляхетсько-польською рукою з рук працюючого люду України. Вони поїдуть до нещасного маніякачестолюбця — „ґенерала-гетьмана“ Петлюри, посаженого на убогий, смішний „трон“ найбільшими ворогами українського народу. Хай їдуть, але нехай пам'ятають, що до українського народу їм вороття вже більше не буде.

Їдучи на Україну, на робітниче-селянську, радянську, соціялістичну Україну, я пишу цього листа до тих українців, які не затроєні чадом отаманщини, які не мріють на стражданнях свого народу будувати свої маленькі втіхи, які не визискували нікого і не хочуть визискувати.

І я гадаю, що знайдуться й такі елєменти серед української еміґрації, які серіозно й щиро подумають над моїм листом, і які так само, як я, напружать всі сили й знайдуть можливість пробитись на робітниче-селянську Україну, щоб там віддати всі свої сили тіла й душі на революцію, на самовіддану працю й боротьбу за долю свого народу. І таких

людей я гаряче всім серцем кличу за собою: на Україну, до змученого, зашарпаного, загроженого реакцією працюючого народу нашого! До тяжкої праці, до знищення всіх своїх поверхових, скороминущих втіх, до готовности на голод, хвороби, смерть! До всього тяжкого й прикрого я кличу таких людей. І ті люде, які на це поїдуть, які згодяться на це їхати, ті вже матимуть зразу, тут же, на місці нагороду, вони матимуть ту вищу компенсацію, ту вищу ра́дість, якої словом пояснити не можна і якої ніколи не зрозуміють кавярнянські лінюхи, прихильники польсько-українського табору, оборонці світової реакції, зла й насильства.

Ту вищу радість розуміють і мають тільки ті, які не гниють, які мають живі сили, які прагнуть побільшувати їх, умножати, гармонізувати, які здатні приняти в себе великі страждання в імя великого щастя.

Тих ще раз з повного товариського гарячого чуття серцем я кличу за собою: на Україну! на соціялістичну, радянську Україну! в ряди борців за щастя всіх поневолених, всієї України, всієї людськости!

Відень, 4. V. 1920. В. Винниченко.

БІБЛІОТЕКА „НОВОЇ ДОБИ“
органу Закордонного Комітету Української Комуністичної Партії.

Досіль видано:

№ 1. **В. Винниченко:** Всесвітня революція. Відень, 1920, 16⁰, 16 стор.

№ 2. **В. Винниченко:** Українська державність. (друкується.)

№ 3. **В. Левинський:** Соціялістична революція і Україна. (друкується.)

№ 4. **Г. Паламар:** Капітал, колоніяльні народи і большевизм. Відень, 1920, 16⁰, 24 стор.

№ 5. **М. Шаповал:** Інтеліґенція і пролетаріят. (друкується.)

№ 6. **В. Винниченко:** Політичні листи. Відень, 1920, 16⁰, 24 стор.

....

Замовлення посилати на адресу адміністрації „Nowa Doba“, Wien, VII. Burggasse 2.

